

Fietsersbond
Afdeling Hasselt

KWALITEITSMETING VAN DE FIETSPADEN IN HASSELT

8-16 november 2008

1. Inleiding

Waarom een kwaliteitsmeting van fietspaden in Hasselt?

De Fietsersbond vzw ijvert al vele jaren bij de verschillende overheden voor goede fietspaden. Veilige, comfortabele en goed onderhouden fietspaden vormen immers de basis voor het steeds toenemende aantal fietsers. Sinds 2007 biedt zij haar afdelingen een meetfiets aan om de fietspaden te testen op schokken en trillingen. Deze comfortmeting kadert in het streven van de Fietsersbond om naast de veiligheid ook het rijcomfort van de fietspaden te optimaliseren. Fietsers hebben immers recht op hetzelfde rijcomfort als de automobilisten ernaast. Fietsen wordt ook in Hasselt steeds populairder. Zowel in de week als in het weekend zien we steeds meer fietsers in het straatbeeld opduiken. Daardoor stijgt ook de aandacht voor tekortkomingen van fietspaden en was de Fietsersbond Hasselt zeer gemotiveerd om op een objectieve manier de kwaliteit van de fietspaden te onderzoeken.

Wat kan het belang zijn van deze comfortaudit?

De resultaten van dit onderzoek worden bezorgd aan het Gemeentebestuur, de mobiliteitsambtenaar en alle andere betrokken diensten.

Hiermee krijgen de beleidsverantwoordelijken een instrument om vernieuwingsplannen te toetsen:

- Welk fietspad is het meest aan vernieuwing toe?
- Wat is de oorzaak van de slechte comfortscores?
- Hoe kunnen we die score verbeteren?
- Welke wegbedekking gebruiken we best voor fietspaden?

Het is de bedoeling van de Fietsersbond om de metingen gefaseerd over gans Vlaanderen uit te voeren. Zo kan er een vergelijkingstabel opgesteld worden van het fietscomfort in Vlaanderen.

Hasselt kwam in november 2008 aan de beurt voor een volledige kwaliteitsmeting van de fietspaden.

Welke fietspaden werden onderzocht?

Alle fietspaden langs de gewest-, provincie- en gemeentewegen en enkele centraal gelegen fietsdoorsteken werden onderzocht. De zogenaamde fietssuggestiestroken zijn geen fietspaden en werden dus niet in deze metingen opgenomen.

Wat houdt een kwaliteitsmeting in?

Naast het fietscomfort werden ook de breedte en de veiligheid van de fietspaden objectief gemeten.

2. Fietscomfort

Van 8 tot 16 november 2008 heeft de Fietsersbond van Hasselt een comfortmeting van de fietspaden uitgevoerd met een meetfiets. Deze meetfiets werd in 2006 ontwikkeld door de KU Leuven in samenwerking met de Fietsersbond. Het aan de vooras bevestigde meettoestel registreert de trillingen en schokken van het fietspad, waardoor ieder traject een score krijgt.

	Deze trillingsfactor wordt omgezet naar een score op 10:			
	Trillingsfactor	score op 10	Trillingsfactor	score op 10
	0 - 4	10/10	19 - 20	4/10
	5 - 8	9/10	21-22	3/10
	9 - 12	8/10	23-25	2/10
	13 - 14	7/10	26 - 28	1/10
	15 - 16	6/10	28 -	0/10
	17 - 18	5/10		

Dit cijfer bepaalt voor 60% de totaalscore van een fietspad.

De “quoting trillingen fietspad” vermenigvuldigd met de “lengte tracé” levert een “gewogen quoting trillingen fietspad” op.

Bij de metingen met de meetfiets worden volgende parameters gehanteerd :

- een constante snelheid van 20 km/u
- een bandenspanning van 3 bar
- een rijder met een gewicht van 78kg (bij lichtere personen wordt de fiets verzwaard met ballast)
- een vaste plaats op het fietspad (het midden)
- het op- en afrijden van het fietspad wordt mee opgenomen in de totaalmeting van het fietspad.

Het comfort van een fietspad hangt af van verschillende factoren:

- de materiaalkeuze voor de wegbedekking: asfalt, beton, betonklinkers, tegels
- de grootte van de schokken bij op- en afrijden van het fietspad
- de grootte van de schokken op het fietspad zelf
- het aantal "indalingen" bij een zijstraat of een oprit.

3. Breedte

De minimumnormen van “Het Vademecum voor Fietsvoorzieningen” worden als leidraad genomen.

De “quoting fietspadbreedte” vermenigvuldigd met de “lengte tracé” levert een “gewogen quoting fietspadbreedte” op.

De quoting van de breedte bepaalt voor 20% de totaalscore van een fietspad.

4. Veiligheid

De veiligheid van een fietspad wordt bepaald door de breedte van de buffer of de afscherming ten opzichte van de rijweg. Ook hier worden de minimumnormen van “Het Vademecum voor Fietsvoorzieningen” als leidraad genomen.

De “quoting breedte buffer” vermenigvuldigd met de “lengte tracé” levert een “gewogen quoting breedte buffer” op.

De quoting van de buffer bepaalt ook voor 20% de totaalscore van een fietspad.

Maatvoering van fietsvoorzieningen uit "Het Vademecum voor Fietsvoorzieningen.

In onderstaande tabel worden inrichtingseisen per type fietsvoorziening opgesteld wat betreft breedte en afscherming van fietsvoorzieningen.

Type fietsvoorziening	Aanbevolen breedte (cm)	Minimum breedte (cm)	Verhoogd	Tussenstrook rijweg (cm)	Rijsnelheid auto-verkeer
Aanliggend eenrichtingsfietspad	> 175	150	X	> 25 (aanbevolen: 50)	< 50 km/uur
Vrijliggend eenrichtingsfietspad	> 175	150	/	> 100	> 50 km/uur
Aanliggend tweerichtingsfietspad	<i>niet van toepassing</i>				
Vrijliggend tweerichtingsfietspad	> 250	200	/	> 100	> 50 km/uur
Fietsuggestiestrook	125 - 150	120	/	/	< 50 km/uur
Fietsweg	250 - 350	250	/	/	/

5. Totaalscore

Alle scores per fietstracé voor comfort, breedte en veiligheid monden uit in een gemiddelde voor alle gemeentelijke, provinciale en gewestelijke fietspaden nl. een afzonderlijk berekende totaalscore.

De resultaten worden altijd in functie van de afstand weergegeven. In de totaalscore weegt een kort traject dus minder zwaar door dan een lang traject.

Meetresultaten

Scores voor de gemeentelijke fietspaden

- comfort: 4,1/10
- breedte van het fietspad: 6,2/10
- breedte van de buffer: 6,0/10
- totale lengte van de gemeten fietspaden: 81388 meter

Scores voor de provinciale en gewestelijke fietspaden

- comfort: 3,7/10
- breedte van het fietspad: 7,4/10
- breedte van de buffer: 5,9/10
- totale lengte van de gemeten fietspaden: 90344 meter

Totaalscore van alle gemeten fietspaden in Hasselt

- comfort: 3,9/10
- breedte van het fietspad: 6,8/10
- breedte van de buffer: 5,9/10
- totale lengte van de gemeten fietspaden: 171722 meter

De gedetailleerde scoreberekeningen per fietspad vindt u in de bijlage.

6. Enkele voorbeelden

Thonissenlaan

Kleine ring: Slachthuiskaai - Koningin Astridlaan

Comfortscore	5,7/10
Breedtescore	5/10
Bufferscore	10/10
Totaalscore	6,4/10

Op dit gedeelte van de kleine ring liggen de klinkers vrij goed, is er een goede buffer met het autoverkeer. De breedte kan beter.

Leopoldplein - Guffenslaan

Kleine ring: St. Truidersteenweg - Toekomststraat.

Comfortscore	0,7/10
Breedtescore	5/10
Bufferscore	10/10
Totaalscore	3,4/10

Door de slechte overgangen op deze oversteekplaats scoort dit stuk van de kleine ring zeer slecht qua comfort. Weinig fietsers rijden hierdoor over de eilanden waardoor de veiligheid daalt.

Kempische Steenweg brug over het kanaal

Comfortscore	0/10
Breedtescore	10/10
Bufferscore	10/10
Totaalscore	4/10

De klinkers liggen hier zeer slecht. Bijkomend probleem is de slechte verlichting.

Kunstlaan

kleine ring - Stadsomvaart - Casterstraat.

Comfortscore	8,2/10
Breedtescore	2,5/10
Bufferscore	0/10
Totaalscore	5,4/10

Het nieuw aangelegde fietspad is te smal en er is geen buffer voorzien tussen de rijbaan en het fietspad. Ook de buffer naar de geparkeerde auto's is er niet. Een fietser rijdt hier liefst net naast het fietspad.

Sint Truidersteenweg

Truierbrug richting Alken

Comfortscore	2,5/10
Breedtescore	2,5/10
Bufferscore	0/10
Totaalscore	2/10

Op de foto zie je een voorbeeld van een slechte overgang tussen twee soorten wegbedekking.

Kempische Steenweg

Walenstraat - Tulpinstraat

Comfortscore	0/10
Breedtescore	5,5/10
Bufferscore	0/10
Totaalscore	1,1/10

De betonstroken zijn ten opzichte van elkaar verzakt waardoor je om de 4 meter een schok krijgt.

Kuringersteenweg

Mouterijstraat - Oude Kuringerbaan

Comfortscore	4,6/10
Breedtescore	4,5/10
Bufferscore	0/10
Totaalscore	3,7/10

Er is te weinig ruimte voorzien voor de fietsers. De breedte van het fietspad, maar vooral de buffer is ondermaats.

Runkstersteenweg

Oprit brug

Comfortscore	0/10
Breedtescore	7,5/10
Bufferscore	0,9/10
Totaalscore	1,7/10

De asfaltlaag die over de beton werd gelegd is gedeeltelijk verdwenen waardoor het comfort slecht is.

Diestersteenweg

Brug

Comfortscore	6,8/10
Breedtescore	10/10
Bufferscore	5,2/10
Totaalscore	7,1/10

Om af te sluiten een voorbeeld van een comfortabel mooi aangelegd fietspad.

7. Conclusies

1. De totale lengte van de fietspaden die we in Hasselt hebben onderzocht bedraagt niet minder dan **171 km**. Dit toont aan dat er in het verleden behoorlijk geïnvesteerd werd in de aanleg van fietspaden.
2. Er zijn grote verschillen, zowel wat de kwaliteit van het wegdek als de breedte en de buffer van de fietspaden betreft. De comfortscores in het bijzonder zijn zeer uiteenlopend en variëren van de beste score tot de slechtste score.
3. Uit de comfortscores blijkt dat de staat van het wegdek op sommige plaatsen ronduit slecht is, zoals bijvoorbeeld de Overdemerstraat, de Elfde Liniestraat, de Kempische Steenweg en heel wat fietspaden langs de grote ring. Een beter onderhoud en vernieuwing van verscheidene trajecten dringen zich dus op.
4. Ook merkten we dat de buffer tussen het fietspad en het gemotoriseerd verkeer op heel wat plaatsen ondermaats is zoals bijvoorbeeld op de Kunstlaan, de Kempische Steenweg en de Kuringersteenweg.
5. Het op- en afrijden van fietspaden is globaal genomen een ernstig probleem bij alle verhoogde fietspaden. Bij aanleg van nieuwe fietspaden is het aan te raden het tracé te laten doorlopen bij kruisingen met niet-prioritaire zijstraten. Ook bij het aanleggen van een nieuwe slijtlaag moet aandacht besteed worden aan de oversteekplaatsen voor fietsers.
6. Nieuwe fietspaden scoren heel wat beter dan oude, wat op zich positief is. Maar ook bij recent vernieuwde fietspaden bestaan er voor hetzelfde gebruikte materiaal (asfalt, cementbeton en klinkers) grote verschillen wat de technische afwerking betreft. Zo scoort de betonlaag van de nieuwe fietsoversteekplaats van de Luikersteenweg ter hoogte van de Henegauwlaan opvallend beter dan die van de Zolderse Kiezel en het nieuwe gedeelte van de Genkersteenweg.
7. Er is nood aan kwaliteitsstandaarden voor oppervlakteafwerking. Zulke standaarden zijn nog niet opgenomen in “Het Vademecum voor Fietsvoorzieningen”. Verder technisch onderzoek om kwaliteitsstandaarden vast te leggen is dus dringend nodig.
8. Als fietser mogen we minstens dezelfde kwaliteit van wegbedekking verwachten als de automobilisten die naast ons rijden. Jammer genoeg liggen er nog heel wat fietspaden in Hasselt met de betonstroken die na elke 3 meter een schok geven. Deze fietspaden zijn dringend aan vernieuwing toe.
9. We wijzen erop dat onze kwaliteitsmeting slechts op de bestaande fietspaden gebeurde. Tijdens onze metingen merkten we dat fietspaden langs belangrijke wegen opeens stopten. De Koningin Astridlaan - een belangrijke toegangsweg naar

het centrum van Hasselt en de stationsbuurt zonder fietspad - kwam dus niet aan bod in deze metingen.

Dit project kwam tot stand op initiatief van de Fietsersbond Hasselt.

Het is nu aan het Stadsbestuur van Hasselt, de Gewestelijke en de Provinciale overheid om na te gaan hoe ze op korte en middellange termijn het rijcomfort en de veiligheid voor de fietsers kunnen verbeteren. Dan kan Hasselt verder uitgroeien tot

een hoofdstad met smaak voor fietsers.

Fietsersbond Hasselt

fietsersbond.hasselt@gmail.com

www.fietsersbond.be/hasselt

Voorzitter: Maarten Vandebroek,

Walenstraat 33, 3500 Hasselt.

0496/426188